

Brázda

Karel Dvořák

časopis bohoslovectví
Papežské koleje NEPOMUCENUM

OBSAH:

Jiří Kučera: Kronika.....	2
Marian Gavenda: Z činnosti slovenských seminaristov.....	6
Zdeněk Mareš: Kardinál Corrado Bafile v Nepomucenu.....	7
(překlad)	
Jiří Kučera: Naše dojmy z pouti do Říma.....	10
Stanislav Mihalička: Musica sacra alebo pop music?.....	12
Pavel Forgač: Dva postřehy z kanonizace Anežky české.....	15
Milan Zaoral: Princíp našej spásy-vtelenie Syna božieho... úvaha.....	16 17
Erik Tvrdoň: O jednotě v Kristově lásce.....	18
Stano Košč: Nezabudnime rozlišovať duchov.....	20
Jan Lachman: Svatý Václave, vévodo české země!.....	21
Listárna.....	22

V Římě, dne 18. prosince 1989

Redakční rada: Erik Tvrdoň, Jiří Kučera, Stano Košč

Za obsah jednotlivých článků redakční rada (na rozdíl od autorů)
n e z o d p o v í d á.

Naše adresa: Pontificio Collegio Nepomuceno
Via Concordia, 1
I-00183 ROMA

K R O N I K A

Anežko,
matko chudých,
květe milosrdenství,
jež z krve královské
ses zrodila,
vyslyš náš hlas,
jenž z věků tě volá...

Vážení čtenáři,

od našeho posledního vydání kolejní Brázdy uteklo více jak čtyři měsíce času a jak napovídá úvodní motto, měli bychom dnešní číslo věnovat zcela největší události tohoto roku v našem národě - svatořečení naší Anežky Přemyslovný, ale jelikož od června, kdy jsme se naposledy setkali, se událo mnoho nového, nepředbíhejme tedy a začneme po pořádku.

Měsíc červen byl v uplynulém školním roce ve znamení zkoušek. Letní zkušební období je vždy náročnější, zvláště v těchto klimatických podmínkách. Nutno ovšem podotknout, že všichni seminaristé splnili své studijní povinnosti velmi dobře a nezpůsobili našim představeným žádné zbytečné "vrásky". V polovině prvního letního měsíce, kdy zkouškový "mumraj" téměř vrcholil, byla však již patrna u většiny bohoslovců "předprázdninová horečka". To už je ovšem další kapitola v naší kronice. Celkově dopadly zkoušky dobře a před námi se rýsovala a otvírala dlouhá, téměř tříměsíční přestávka sladkého odpočívání. Tedy přesněji - jen jakési vybočení z každodenní "mašinerie" denního řádu, neboť pro mnohé neznamenaly prázdniny vůbec žádné "dolce vita". Praxe v duchovní správě, pobyt v seminářích a klášterech či v přízni nějaké italské rodiny - to vše je nádherné a povzbudivé, ale pod podmínkou vlastní ukázněnosti, schopnosti podřídit se a být stále připraven kdykoliv přiložit pomocnou ruku k dílu.

Lze říci, že tyto měsíce rekreace a osobního zotavení po uplynulém školním roce náročného studia proběhly krásně a všichni stále ještě vzpomínáme na kouzelné letní dny zaslouženého odpočinku. Část seminaristů prožila podstatnou část svého volného času i pracovně - například v nahrávacím studiu při denním vysílání naší české sekce vatikánského radia... Někteří prázdniny doslova procestovali a druhým zůstal dokonce i prostor ke studiu jazyků, k vytržení Italštiny či k četbě knih, na které nezbyl během roku čas. Jedno je však jisté a na tomto společném jmenovateli se nyní s odstupem času shodují všichni členové naší komunity - "uteklo to a bylo toho dost...". Nikdo se nepřizná, že "to mohlo být ještě delší...".

Ale to již jsme v září, nejkrásnějším měsíci v Itálii (aspoň

to místní domorodci tvrdí) a tedy "jednou nohou" ve školních lavicích. Ale ne tak "hrr" do práce, všechno^o je zde odstupňované a vše má svůj čas. Napřed je nutné se zde znovu rozhlédnout, polaskat pohledem všechny prostory a tajná zákoutí Nepomucena, mezi jehož zdmi se chci opět na celý rok uzavřít světu s jeho nástrahami a věnovat se zcela službě Bohu a Církvi, i když zatím jen jako obyčejný student. To vše se musí stihnout do svátku svatého Václava (28.zářní), kdy je oficiální zahájení nového studijního roku v naší papežské koleji Nepomucenum. Společná koncelebrovaná mše svatá, kterou se již tradičně stáváme o rok staršími ve smyslu duchovním, se koná vždy v naší velké ústřední kapli. Letos ji sloužil za neúčasti našeho Otce biskupa Škarvady ("toulal" se po Americe) biskup pro Slováky Msgr. D.Hrušovský. Ve své krásné(!) promluvě zdůraznil význam a hlavní cíl našeho pětiletého studijního pobytu v nádherné budově Nepomucena. Celá slavnost byla ukončena po mši svaté (s biskupským požehnáním) svátečním obědem, jemuž opět předsedal Otec biskup Hrušovský. Tímto příjemným okamžikem skončila ovšem "legrace" a začal "každodenní chlebiček", tj. plnění denního řádu a náročné studium "slečny" filozofie a "paní" teologie (dle slov jednoho vzácného kněze ta první smí být pouze naší "milenkou", když s druhou se "ženíme"). Kdo se ovšem těší do školy a nedělá mu potíže plnit celkem nenáročný řád koleje, nemusí se vůbec strachovat. S Boží pomocí se zvládne všechno (i nemožné)! Vlastní zahájení studia na Lateránské univerzitě bylo o několik dní později - zahájili jsme jako obyčejně slavnou koncelebrovanou mši svatou ve Svatým otcem Janem Pavlem II. v bazilice svatého Petra ve Vatikáně. Zaznělo "Veni Creator Spiritus..." a význam činnosti Ducha svatého v Církvi bylo i hlavním tématem papežovy promluvy k celému shromáždění studentů a profesorů, kteří zcela zaplnili největší chrám na světě. Po této zahajovací mši svaté se prakticky otevřely brány naší Alma mater...

Na jednu smutnější událost nesmíme ovšem v žádném případě zapomenout. Po čtyřiceti letech poctivé a mravenčí práce odešel z naší koleje na zasloužený odpočinek (ne však "do důchodu!") náš spirituál, profesor a dobrý kněz-jezuita Otec Tomáš Spidlík. Tato živá legenda Nepomucena se nesmazatelně zapsala do dějin našeho ústavu a proč to neřici - i do dějin celé katolické církve. Přestěhoval se tiše a nepozorovaně, což ovšem neznamená, že ho již nevidíme - zvláště nyní, kdy v těchto dnech oslaví ve zdraví a duševní svěžesti kulaté jubileum sedmdesáti let svého života. Vystřídal jej pohotově Otec Josef Čupr, též jezuita a nástupce nejzkušenější. Otcí Spidlíkovi za vše upřímně děkujeme, vyprošujíc dary Ducha Svatého do dalších let plodného života a našemu novému duchovnímu otci přejeme dar zdraví a četné úspěchy při práci na vinici Páně do mnoha let zde v Nepomucenu...

Abychom ovšem nezapoměli na událost nejzávažnější a vlastně ústřední (co se duchovní stránky týče), musíme se zmínit samozřejmě o exerciciích - duchovních cvičeních. Letos je vedl (či správněji uděloval) člověk nejповolanější - jezuita Otec Josef Koláček (jistě vám navíc známý také jako dlouholetý vedoucí českého vysílání vatikánského rozhlasu, spisovatel, básník a překladatel). Jako jezuita má s vedením duchovních cvičení mnoholetou praxi a když k jeho "jezuitské" (pověstné) vzdělanosti připo-

čteme výborné vyjadřovací schopnosti a básnický přednes, může být výsledkem společného úsilí nastíněný obraz ideální dokonalé stavby meditací, kterou se s námi po celý týden exerciicí pokoušel vybudovat a jejíž konkrétní podobu si musel každý z účastníků "domalovat" sám. Byla to nová zkušenost pro všechny adepty kněžského stavu. Poměrně náročný program (až pět rozjímání denně) umožňoval každému plně se duchovně "vyžít", za podmínky poutivého a odpovědného přístupu. Nejzajímavější bylo, že se exercitátor přesně držel metody svatého Ignáce z Loyoly, takže jsme měli možnost vidět, jak by měla skutečně vypadat rozjímavá modlitba.

Okamžitě po ukončení duchovních cvičení začaly přednášky na naší Lateránské univerzitě. Nemělo by význam zdůrazňovat cenu a obsah jednotlivých přednášek, neboť téměř všechny jsou stejně zajímavé a závažné. Důležitější je poznámka, že přicestovalo (jakýmkoliv způsobem) několik dalších zájemců o studium bohosloví, takže se naše řady rozmožnily. Jelikož ovšem z různých důvodů jako každoročně část seminaristů odešla, nepřekročil náš počet nějak výrazně tradiční dvacítku. Někteří z nových bohoslovců navštěvují nyní intenzivní jazykový kurs Italského jazyka, jiní zasedli již rovněž do přednáškových sálů, aby se utkali s potížemi na poli vědy, přednášené v cizím jazyce. Doufáme, že se za ně i za ty "pokročilejší" občas pomodlíte (na oplátku denně vzpomínáme na vás - dobrodince), abychom všichni úspěšně dorazili do cílového a bezpečného přístavu Kristova kněžského stavu (bez velkých šramů na těle i na duši).

Z těch, kteří opustili naše řady, je nutné přát Boží požehnání zvláště novoknězi Janku Kuchárikovi, který se stal kaplanem v Jugoslávii, a Stanislavu Mihaličkovi, jenž pro změnu vyměnil řád "Nepomucenský" za benediktýnský a po absolvování noviciátu v Německu k nám jistě zavítá - už v hnědém hábitu...

Nacházíme se již ovšem v minulosti téměř "přítomně, čerstvě a ještě neuležené". Nejlepší vždy na konec - jistě tušíte, o čem nyní bude řeč a nemýlíte se. Tak tedy "vzpomínka" (ještě "nevyštydlá či umouněná prachem času") na svatořečení Anežky české. Bylo toho (a bude!) řečeno ještě tolik, že už se ani nechce člověku toto téma rozvádět. Nestačil by nám ostatně ani papír na předepsaný stránkový limit (a možná ani peníze k vydání zvláštního dvojčísla). Takže "odbudeme" vše jen několika postřehy.

Už od začátku září se děla v naší koleji (respektive "s" naší koleji) změna. Změna kvalitativní i kvantitativní - řečeno slovy stále ještě platné dialektiky. Kvalitativní v tom, že amorfne a s pružnou nenásilností měnila postupně svá "skupenství" (zachovává přirozeně svou substanci, kterou byla a stále je funkce semináře) - od ubytovacích a stravovacích služeb až po poskytování i zařizování okružních výjezdů po Věčném městě s našimi "osvědčenými" průvodci - a kvantitativní v mohutném přívalu našich poutníků - Krajanů z vlasti i ze všech koutů světa. Tento "nájezd" zbožného lidu byl nicméně očekávaný, vždyť se jednalo o největší (nejen co se počtu osob týče) akci v dějinách katolické církve v Československu za posledních 200 let! Není tedy divu, že zájem o pout byl více jak mimořádný a že z našich zemí pustili "přísní mužové" neslýchaný počet lidí do "zahnívajícího a parazitního" kapitalismu. Nejsme kompetentní posuzovat úspěchy nebo neúspěchy

organizátorů při přípravě jednotlivých akcí. Zdá se, že "mamuti" akce byla zvládnuta na výbornou a že všichni účastníci byli vrcholně spokojeni. Vždyť pro mnohé to byla první cesta do ciziny a většina poutníků z CSSR mohla na vlastní oči vidět poprvé v životě Svátého otce. Už jen oběti všech "turistů", nepohodu a potíže během strastiplné cesty do Říma je nutno obdivovat! Byly to pro většinu z nich tři dny vlastního sebezáporu a přitom zároveň i očividně hlubokého usebrání a vrcholného prožívání, jak jsme ostatně mnohdy pozorovali na uslzených tvářích našich návštěvníků. A v tom bylo jádro a podstata celé pouti - zvýšit a podpořit zbožnost všeho lidu božího v kulturním centru celého katolického světa. Ze mnohé z plánovaných záležitostí nevyšlo podle představ pořadatelů - s tím je nutné počítat (za všim je vždy jen člověk), avšak tento fakt ustupuje zcela do pozadí před právě tím "duchovněm" celé kanonizace Anežky Přemyslovny. A jak se jinak na celou akci dívat, než duchovníma očima, skrze tisíce pohledů tisíců usebraných lidí? Je těžké říci, který z uvedených liturgických i ne-liturgických pořadů nejvíce zapůsobil na poutníky. Byl by to krásný sen - tři dny strávené v přítomnosti hlavy Církve, tolik slávy pro novou hvězdu na nebi českých světců a takové množství našich lidí v křesťanské metropoli - kdyby to nebyla navíc skutečnost! Vlastní obřad svatořečení, generální audience Svátého otce, závěrečná společná mše svatá s kardinálem Tomkem v bazilice svatého Pavla za hradbami, při níž koncelebrovalo na tři sta kněží (!) - to byly silné zážitky pro každého - samozřejmě i pro nás, kteří žijeme v Římě... Bude nač zapomenat, i na ten mírný zmatek a celkové vypětí, kterému se nikdo nevyhne, je-li pohromadě taková masa lidí. Setkání se známými, příbuznými, s bhoslovci z Litoměřic a hlavně s našimi biskupy v čele s panem kardinálem Tomáškem - na to nelze jen tak zapomenout - to jsou životní setkání, poznamenávající každé citlivé srdce!

Hezká je i ta "druhá tvář" "Anežky", která by rovněž měla být zanesena do kronik a jež se v žádných článcích či sbornících jistě neobjeví. To jsou ty veselé zážitky a příběhy (přes všechnu vážnost situace), které musejí být prožity na vlastní kůži a o kterých se jinak nikde nedočtete. Škoda. Protože nejsou o nic méně krásnější a kouzelnější než ony vlastní "veliké" věci. Dávají totiž všemu jakýsi smysl a "přizemňující" lidskou dimenzi - vlastní lidskost. Asi jako když vám pod kopulí svatého Petra věnuje po skončení kanonizační mše svatě prostá a bezejmenná babička malé "české" jablko. Nebo když při plnění svých organizačních úkolů zaslechnete z davu: "Poslechněte ho, vždyť je z Nepomucena...!"

Co na závěr? Nyní již je po všem (tedy po "boji"). Vše se zklidnilo, návštěvníci, církevní i státní činitelé odjeli zpět do vlasti. A nám nezbyvá, než se opět s chutí pustit do studia a pomalu upíjet z nepřeborné zásoby darů našich drahých poutníků z Československa...

J.K.

Z CINNOSTI SLOVENSKÝCH SEMINARISTOV

Ako všetkým ostatným, väčšinu času nám vyplňa seminárny program dňa, prednášky v škole, štúdium. Okrem toho drobné osobné záujmy, šport. Cez prázdniny niektorí z nás pomáhali v prázdninovej kolónii v Torvaianike, iní v Slovenskom Ústave sv. Cyrila a Metoda, občas ako doprovod a pomoc pútnikom, ktorých tohto roku prišlo do Ríma podstatne viac než inokedy, ďalší trávili čas prázdnin v talianskom prostredí. Začiatkom októbra sme sa zúčastnili stretnutia slovenských kňazov, pracujúcich v zahraničí, a mali tak možnosť naživo nahliadnúť do problematiky pastoraácie v zahraničí, vidieť plány a možnosti jej rozvoja a dozvedieť sa tiež o vývoji doma, hlavne z úst otca arcibiskupa Jána Sokola.

Svätorečenie Anežky Přemyslovny bolo príležitosťou, ktorá priviedla do Ríma aj mnohých Slovákov. Prišlo 19 autobusov, organizovaných Cedokom, viacero autobusov rehoľných sestier a okrem nich mnoho jednotlivcov. Otec biskup Hrušovský nás požiadal o pomoc týmto skupinám, ktorá sa ukázala naozaj veľmi potrebná. Casu mali málo, skúsenosti s pohybom v meste, akým je Rím, takmer žiadne. Doviesť ich na tie najdôležitejšie pamätné miesta, porozprávať z histórie i súčasnosti, pomôcť zvládnuť program osláv, to všetko boli drobnosti, ktoré boli pre nich veľkou pomocou. Jedinou nevýhodou bolo, že nás bolo málo, a tak mal každý "na starosti" aj 3-4 autobusy. A potom, bola to celá lavína odkazov, pozdravov, otázok a prosieb, s ktorými sa na nás jednotliví pútnici cez tieto dni obracali. V tej trme-vrme som hovoril ľuďom: "...nestíham to všetko, napíšte mi na papierik." A dojemné bolo, keď som ich potom večer vyťahoval z vreciek a triedil, vybavoval. Obyčajne odkazy, písané upracovanou rukou: "...moja známa je vdova, stará sa o 4 deti, prosím o nejakú náboženskú knižku", "...prosím o požehnanie sv. Otca v hodine smrti pre moju ťažko chorú matku, pošlite na adresu...", 20 dolárov a ku nim pripnutý lístok: "...prosím, kúpte Košelu a kolárik nášmu p. farárovi, veľmi sa o nás stará...". A podobných celá kopa. Jednoduché vety, ale vyjadrujú veľa. Spolubrat Stano zas spomínal: "Jeden pán si ma zavolať do izby, kde bol ubytovaný. Tam vytiahol nový, vyše 500-Korunový spací vak, rôzne obliečky, slovenské bábiky a iné veci vo veľkom balíku a hovorí mi: "Dostal som mimoriadny plat a tak sme si so ženou povedali, keď už idem do Ríma, kúpme niečo do misií, aby som to mohol vziať so sebou..."".

Keď sme sa lúčili, ľudia nám za našu službu veľmi srdečne ďakovali. Ale keď odišli a my sme si tu navzájom vymieňali zážitky a skúsenosti, uvedomili sme si, že vlastne my musíme ďakovať im. Priniesli nám kus toho živého, veriaceho Slovenska. Boli nám povzbudením v ich vzťahu k Cirkvi, ich ochotou podstúpiť námahu, ich veľkorysťou. A celá táto služba bola pre nás vlastne takým malým "pastoračným zacvičovaním", možnosťou veľmi živo a konkrétne si uvedomiť na akú prácu a pre akých ľudí sa to pripravujeme. Pre dni nad knihami, ktoré potom nasledovali a nasledujú, je to jeden z potrebných stimulov. A správy o meniacej sa situácii sú ďalšími z nich. Otvárajú sa široké polia práce a treba sa usilovne chystať. Chvála Bohu!

Marian Gavenda

KARDINAL CORRADO BAFILE V NEPOMUCENU

Jak jsme se již zmínili v minulém čísle Brázdy, dne 16. května tohoto roku na svátek sv. Jana Nepomuckého, sloužil pontifikální mši svatou v naší kolejni Kapli Jeho Eminence Corrado Kardinál Bafile. Bylo tak vzpomenuo i 20. výročí úmrtí pražského arcibiskupa Kardinála Berana. Při mši svaté pronesl Kardinál Bafile tuto promluvu:

"Na dnešní den připadá svátek svatého Jana Nepomuckého, jehož jménem se honosí tato zasloužilá Kolej. Je velmi známým v Krajích, tvořících kdysi habsburské imperium, a v Bavorsku. Jen v současné Československé republice, jak sděluje "Bibliotheca Sanctorum", lze napočítat přibližně 250 kostelů (a kaplí) nesoucích jeho jméno. Nespočetné je potom množství světcových soch, znázorňujících jej na mostech. Opět podle "Bibliotheca Sanctorum", jedna z těchto soch se má nacházet na Milvijském mostě v Římě. Až do liturgické reformy, která významně omezila oblast úcty svatých, měl z Říma náš svátec vlastní hodinky a vlastní mši. Na rozdíl od mučedníků prvních století, kteří byli mučedníky za víru v tom úzkém slova smyslu, náš svatý je mučedník povinnosti, na kolik se rozhodně postavil vůči požadavkům Krále Václava IV. A jako mučedníka povinnosti jej hodnotí i papež Pius XI. ve věnování psaném vlastní rukou na fotografii, kterou daroval koleji při příležitosti její inaugurace.

Zdá se mi, že tento titul činí v dnešních dnech jeho osobnost a duchovní dědictví zvlášť aktuálním. V našich zemích se postupně vytrácí smysl pro povinnost. Mluví se o právech, ale málo či vůbec o povinnostech. Tento způsob myšlení vytváří nesmírné problémy ve společnosti - lhostejnost k práci, přijímání nezaslouženého výtěžku, nečinnost veřejných služeb atd. Přivádí však také lidi ke vzpouře proti morálním principům a k touze chápat jako sociální osvobození, když se zbaví všech závazků, souvisejících s křesťanským náboženstvím a všech sociálních výhod, které ztvárňovaly náš občanský život. Následky vidíme u velké části lidí v onom zřikání se náboženské praxe, aniž by měli v úmyslu popírat víru, zatímco také vzrůstá i počet těch, kteří se nepovažují za člena nějaké církve nebo jakékoliv věřící Komunity. K nápravě této politováníhodné situace vyhlásil Svatý Otec potřebu nové evangelizace a všechny duchovní i laiky nabádá ke spolupráci. Muže, prvním příspěvkem, který katolíci mohou dát, je právě dokonalé a vzorné plnění vlastních povinností. Jestliže se dobří katolíci dají závazně touto cestou a budou združňovat svoji víru, budou již tímto oni sami nejhodnotnějším příspěvkem nové evangelizaci. Příklad a přímluva svatého Jana Nepomuckého, kž jsou oporou kléru a věřícímu lidu ve vašich diecézích.

Tato zasloužilá Kolej Nepomucenum dovršuje 60 let své existence. Byla slavnostně otevřena dne 23. dubna 1929. Rok 1929 byl pro církev v Římě velmi památným. Papež Pius XI. blahé paměti slavil své zlaté kněžské jubileum, k jehož příležitosti vyhlásil mimořádný Milostivý rok, jenž přivedl do křesťanského Říma záplavu poutníků. Dne 11. února téhož roku se rozšířila neočekávaná

zpráva o smíření Apoštolské Stolice s Italským královstvím. V rámci těchto slavných událostí byla ukončena výstavba této koleje, která byla a snad ještě dosud i je mezi různými semináři města architektonicky nejzdařilejší a nejkrásnější.

Jako alumnus Římského semináře od podzimu 1933 do léta 1937 jsem byl spolužákem nepomucenských alumnnů a mohu doložit, že bývali vždy velmi vážení.

Po krátkém desetiletí všedního života nastaly pro kolej ne snadné časy - vážné politické změny a vypuknutí války. Po ukončení válečného konfliktu nastalo od roku 1946 několikaleté období obrody, ale příliš rychle znemožnila "železná opona" posílání nových seminaristů z diecézí a navrácení novokněží do vlasti se stalo nebezpečné. A tato situace není ani po téměř čtyřiceti letech překonána!

Jaké chvály si zaslouží představení, kteří s pomocí štědrých dárců udrželi při životě kolej, aniž by podlehl přirozenému a svůdnému pokušení pronajmout prostory koleje a výtěžek užít na udržování budovy a k podpore a výchově několika málo alumnnů, začleněných do jiných ústavů.

Kolik dobrých a vynikajících duchovních v těchto šedesátých letech zde získalo svou formaci! A kolik dobra vykonali ve vlasti pro obnovu křesťanského života a pro duchovní obnovu kléru! A kolik dobra všeobecně udělali ti, kteří se nemohou vrátit do svých diecézí a věnovali se v různých zemích duchovní pomoci vystěhovalých krajanů! V misionáři, hovořícím stejným jazykem, našli vystěhovalci oporu a účinnou pomoc k zachování si nedoceněného dobra křesťanské a katolické víry. A kolik užitečného vykonali pro výchovu italského kléru ostatní exalumni této koleje, když byli voláni jako docenti do regionálních italských seminářů, v nichž zanechali na sebe ty nejlepší vzpomínky! Nakonec ostatní exalumni, povoláni k vykonávání služby v nejrůznějších úřadech Apoštolské Stolice, přinášeli a dosud přinášejí hodnotný příspěvek v činnosti úřadu a často i vlivný a hlavní impuls k dobrému dílu.

Doufejme nyní, že není daleko den, kdy budou smět nováčci svobodně přijít z diecézí a novým pastýřům, na jejichž jmenování se čeká, se podaří účinně spolupracovat, takže kolej se vzhopí k plnosti a bude opět vydávat záplavu nových vynikajících kněží.

Sešli jsme se zde, abychom uctili památku pražského arcibiskupa a primase českého, pozdějšího kardinála Svaté církve římské, Josefa Berana. Znal jsem mons. Berana nejprve ze spisů a dokumentů během své služby na Státním sekretariátu v letech 1939 - 1958. Až později jsem se s ním setkával vícekrát za jeho pobytu v Římě v prvních letech jeho episkopátu. V šedesátých letech jsem mu vzdal poctu, když byl již vyznamenán kardinálským purpurem a přijel do Německa slavít za přítomnosti nejvyšších představitelů země eucharistickou oběť v bývalém koncentračním táboře Dachau.

K uctění jeho památky bude lépe, přečtu-li slova, která mu věnoval jeho vézeňský druh z onoho hrozného místa, dosud žijící mons. Carlo Manziana, bývalý eremský sídelní biskup. Měl možnost napsat: "Žil jsem vedle mons. Berana 14 měsíců a den po dni jsem objevoval bohatost jeho inteligence, pevnost víry, intenzivní zbožnost, pokoru v jeho postoji a nevyčerpatelnou lásku srdce... Jeho nezkroutilná víra byla povzbuzující pro všechny, jeho pokojný pohled přinášel

paprsek naděje a světla. Ne nenávisť, nýbrž láska musela mít poslední slovo - to bylo tématem večerů po práci v barácích, přijímajících nás unavené a ztrácející důvěru v budoucnost. Rozdíl mezi jeho křehkou postavou a silným přesvědčujícím hlasem pozvedal k symbolu vítězství ducha nad lidskou slabostí a lásky nad zvrácností."

Vyhledal jsem tato slova v Osservatore romano z 29. prosince minulého roku, přesněji z obsáhlého článku, který uveřejnil jeden odaný exalumnus této koleje při příležitosti stoletého výročí narození českého primase. Kéž je mi odpuštěno, že jsem opakoval slova biskupa Manzianiho, známá pravděpodobně větší části zde přítomných, ale jsem přesvědčen, že by bylo těžké vykreslit účinnějším způsobem postavu kardinála Berana. Myslím, že nikomu snad nebylo nemilé slyšet je při této příležitosti.

Ríkal jsem na počátku této homilie, chtějé poukázat jen jedním výrazem, že ctnosti a skutky Jana Nepomuckého jej činí "mučedníkem povinnosti". Jestliže chci obdobně najít výraz, který by shrnoval podstatné vlastnosti osobnosti kardinála Berana, domnívám se, že jej lze hodnotit jako "hrdinného pastýře v plnění vlastních povinností".

Znovu obraťme pozornost k formulaci na začátku této liturgie: "Snažně prosíme o Boží požehnání pro církve ve vašich diecézích". Chceme prosit nebesa o uspišení okamžiku, v němž se bude církve u vás opět těšit náležitě svobodě. Biskupové, kněží i laikové budou mít těžkou práci ve vedení duší ke Kristu, jež padly jako oběti ateistické propagandy, ustanovené před čtyřiceti lety. Nemenší horlivostí bude zapotřebí v boji s přívalem praktického materialismu, který již prostupuje do země ze Západu, zatímco "zelezná opona" ztrácí svoji soudržnost. Nejlepším základem k uskutečnění "re-evangelizace" a jejímu upevnění je vytvořit již nyní zástup zanicených katolíků - duchovních i laiků, kteří zachovali v minulých desetiletích pochodeň víry a život církve v zemi, aniž by podlehli ekonomickým a sociálním výhodám, hrozbám vládců a chmurným perspektivám vězení.

Panna Maria, Matka Církve, kéž vyprosí všem svým synům, nasaženým v tomto svatém tažení, pevnou víru, jistou důvěru, oživující lásku a ohnivou horlivost.

Tak se staň!"

Zdeněk Mareš

NASE DOJMY Z POUTI DO RIMA

Vážení čtenáři, po delší odmlce se vám opět hlásíme z Nepomucena. Možná tušíte o čem bude naše dnešní řeč. Samozřejmě, jak jinak, než se ještě vrátit k události svatořečení Anežky Přemyslovny, od níž uplynulo jenom několik málo dní a v jejímž ohnisku jsme se přímo nacházeli. I když bylo již o Anežce řečeno jistě dost i na vlkách našeho vatikánského rozhlasu a zaznamenali jsme i jiné události, přeci jen se k tomuto historickému okamžiku pro náš národ ještě dnes vrátíme. Abychom neupadli do zbytečného popisování či komentování faktů, volíme raději přístupnější formu. Nabízíme vám volný výběr z osobních dojmů a zážitků několika našich bohoslovců tak, jak je naši seminaristé pohotově zaznamenali.

Začneme svědectvím spolubratra Jeronýma:

"Největším dojmem byla pro mne vlastní kanonizační mše svatá v chrámu svatého Petra, kdy papež Jan Pavel II. slavným "decreto" - "potvrzují" stvrdil plnost své moci, jako viditelná hlava církve. Okamžik, kdy kardinál Tomášek při mešním kánonu poprvé pronesl "...cum sancta Agnete..." - "...se svatou Anežkou..." byl něčím fantastickým. Je těžké popsat po tak krátkém časovém odstupu své dojmy. Bylo jich tolik! Nezapomenutelným zážitkem byla i koncelebrovaná mše svatá s kardinálem Tomkem v chrámu svatého Pavla, kde jsem i ministroval. Setkal jsem se s mnoha známými Cechy. Pro všechny bylo svatořečení naší Anežky české události obrovského významu, umocněnou navíc tím, že mnozí z návštěvníků - zvláště čeští seminaristé - mohli poprvé v životě navštívit věčné město. Význam celé akce je podle mne především symbolický. Vzhledem k tomu, že se ke svaté Anežce hlásí několik národů, lze její kanonizaci považovat za symbol sjednocení Evropy. Pro náš národ znamená tato nová světice pokračování katolické cyrilometodějské tradice."

S dalšími postřehy se s námi podělil Zdeněk:

"Myslím, že stejně jako na mne, tak i na každého z poutníků nejvíce zapůsobil vlastní akt svatořečení v bazilice svatého Petra ve Vatikáně. Okamžik, kdy Svatý Otec zařazuje do seznamu svatých nové jméno je opravdu zážitkem velmi silným. Avšak proč tomu tak je? Kanonizace je pro nás katolíky jedním ze základních prvků v tom smyslu, že se potvrzuje svatost církve samé v průběhu dějin. Právě tak, jak to vyznává nicejsko-cařihradské Krédo. Taková svatost musí být dobře kontrolována zvnějšku a církev je povinna ukázat svatost svých údů způsobem opravdu hmatatelným a pádným. Nejedná se přitom o svatost jen tak ledabylou, všeobecnou, k níž jsou povoláni všichni křesťané, ale jedná se především o svatost vyhlášenou a zvláště znamenitou, k níž dospělo a stále i dospívá mnoho křesťanů. V církvi nikdy nechyběli opravdu znamenití světci. Je však nutné, aby církev měla moc a dodržovala určitý způsob při doktrinálním prohlášení, že ta či ona osoba je skutečně svatá, to znamená, že vyjadřuje ve svém životě evangelní ideál předurčený a žádaný Kristem samým. Jistě, není možné, aby byli kanonizováni všichni ti, kdo žili svatě. Jednou z nejdůležitějších úloh v této otázce náleží Boží Prozřetelnosti. Z toho tedy vyplývá, že se jedná o slavný liturgický akt, který není příliš častým. Nevím, do jaké míry jsme schopni docenit význam této události. Faktem však zůstává, že jsme prožívali chvíle, které

se hluboce vrývají nejen do dějin domácí církve, ale i do dějin celého našeho národa. Byl to den posílení ve víře a naději pro budoucí časy.

Naše národní pouť byla asi jednou z největších, jakou kdy věčné město vidělo. Není totiž tak časté, aby přijelo z určitého národa takové množství lidí. Pražský organizační výbor se svého úkolu zhostil opravdu zodpovědně, přestože dostatek zkušeností s organizováním poutí nám všem chybí. Bylo zapotřebí zajistit jak vypravení vlaků a autobusů, tak i každodenní program zde v Římě. To se týkalo především prohlídky města a všech liturgických slavností. Na své si přišli i naši litomeříčtí spolubratři, když mohli asistovat při slavných bohoslužbách v římských bazilikách. Avšak i na nás, nepomucenské seminaristy, se dostalo. Organizace a vůbec celá liturgická slavnost v pondělí odpoledne, které předsedal Kardinál Tomko, spočívala právě na nás. Pěkné bylo vyznání jednoho z kustodů baziliky: "Již dávno nebyl tento chrám tak zaplněn lidmi, kteří se chovali velice spořádaně a zbožně, ač museli stát na nohou více jak tři hodiny". Věřte, že i pro takového kustoda, který musí být zvláště velmi ostražitý, je to velký zážitek.

Slyšel jsem mnoho dalších pozitivních i negativních názorů z celé pouti, tak jako i celou řadu osobních zážitků. Převažoval asi tento. Po vlastním obřadu v bazilice svatého Petra a po audienci Svatého Otce si poutníci odnesli silný zážitek z baziliky svatého Pavla za hradbami. Již samotný chrám, dlouhý 120 metrů a s mohutným sloupovým nádvořím, zbudovaný po vzoru starých křesťanských bazilik, zanechá na návštěvníkovi úžasný dojem. Sami si představte navíc deset tisíc lidí uvnitř chrámu, doslova "hlava na hlavě". Češi, Slováci, Američané a Němci - všichni spojení poutem víry, jež nezná hranice či národnostní rozdíly. Toto uvědomění si života z víry, toto vědomí jednoty církevního společenství, je i jedním z významů, který přináší svatořečení Anežky české. Svatá Anežka je výzvou ke sjednocení, k níž nesmíme zůstat hluchí."

Následuje vyznání Ludvíka - nejmladšího bohoslovce naší komunity:

"Svatořečení naší milované Anežky české je pro náš národ velkým znamením. Naše křesťanská víra, tak potlačovaná v posledních letech, se ukázala jako živá a stále rostoucí - zvláště mezi mladými lidmi. My, katolíci dvacátého století, jsme svědky působení svaté Anežky v dějinách našeho lidu. Po sedmi staletích žádá od nás stále tutéž věc - abychom se milovali navzájem v duchu Kristova evangelia. Její osobnost je vzorem bliženecké lásky a vede nás ke zbožnosti. Nyní vystoupila ze stínu do plného světla, aby splnila prorockví, že po svém svatořečení začne být v Cechách konečně dobře... Díky svaté Anežce se obnovila a upevnila solidarita mezi českými krajany, žijícími po celém světě. Naše pevná víra svědčí o lásce a důvěře v Boha. Naše hlasy ve společném zpěvu a modlitbě potvrzují naši vůli pokračovat v "dědictví otců" našeho národa. Dnes pozvedněme své hlasy v prosbě k Bohu skrze orodovnicki svatou Anežku: "Nedej zahynouti nám ni budoucím..., svatá Anežko, oroduj za nás!"

(převzato z RadVat)

Jiří Kučera

MUSICA SACRA ALEBO POP MUSIC ?

Niektoré súčasné tendencie vo vývoji liturgickej hudby nás po-
bádajú k zamysleniu sa nad vzťahom medzi posvätnou liturgiou Cir-
kvi a súčasnou populárnou hudbou. Bude iste užitočné pripomenúť
si najprv niektoré všeobecne známe zákonitosti pôsobenia hudby
na človeka.

Vieme, že existuje veľmi úzky vzťah medzi zvukom a emóciou.
Hudba je schopná vyjadriť najrozličnejšie ľudské city od naj-
ušľachtilejších duchovných až po najnižšie a čisto pudové. To sa
odráža v rozmanitosti hudobných štýlov, v rozličnom spôsobe na-
rábania s rytmom, melódiou, harmóniou, čiže v rozličnom spôsobe
usporiadania zvukového materiálu. Určitý psychický stav tak na-
chádza vyjadrenie v jemu zodpovedajúcom zvukovom obraze. Hudba sa
tak stáva rečou, spôsobom komunikácie. Každý typ hudby pritom
oslovuje iné "vrstvy" ľudskej psychiky. Hudba vplýva na poslucháča,
mobilizuje ho, intenzívne naň pôsobí, či už v zmysle pozitívnom,
alebo negatívnom.

Citový život ľudí našej doby je do značnej miery ovplyvnený
tzv. populárnou hudbou, ktorá zásluhou masovokomunikačných pro-
striedkov a celej obrovskej hudobnoprodukcnej mašinérie doslova
zaplavuje svet. Táto oblasť hudby sa člení na niekoľko štýlov a
zahrňa širokú škálu výrazových a obsahových odlišností. V podstate
ide o hudbu zameranú na rozptýlenie, pobavenie, relaxáciu. Pri-
značná je pre ňu strhujúca tanečná rytmickosť, melodická, rytmic-
ká a inštrumentálna efektnosť, obsahová nenáročnosť, subjektívna,
väčšinou eroticky podfarbená sentimentálnosť. Niektoré štýly za-
chádzajú do nekontrolovanej živelnosti, emocionálnej neviazanosti
až ošiaľu.

Vplyv populárnej hudby na formovanie hudobného citenia dnešného
človeka, najmä mladého, je nesmierny a nezriedka vedie k deforma-
ciám spôsobujúcim neschopnosť vnímania a chápania hudby štýlovo a
obsahovo závažnejšej a náročnejšej.

Niet preto divu, že mnohí mladí ľudia sa snažia i svoje sub-
jektívne náboženské ctenie vyjadriť spevmi v štýle populárneho
žánru. Tu však vystupuje do popredia problém myšlenkovej jednoty
slova a hudby, problém zhodnenia duchovného obsahu prostriedka-
mi vlastnými profánnej zábavnej hudbe. Väčšinou dochádza k banál-
nosti či už v zložke hudobnej alebo textovej alebo v oboch. Na-
priek týmto ťažkostiam nemožno uprieť určitú pozitívnu úlohu,
ktorú piesne tohto druhu môžu zohrať v duchovnom živote súčasnej
kresťanskej mládeže.

V úvahe o vzťahu tejto hudby k posvätnéj liturgii Cirkvi musíme
však vychádzať zo skutočnosti, že pojmy "náboženská hudba" a "li-
turgická hudba" nie sú vôbec synonymické a že liturgická hudba
/Musica Sacra/ predstavuje len jednu oblasť nábožensky inšpiro-
vanej hudobnej tvorby, i keď oblasť najširšiu a najzávažnejšiu.
Teda nie každá hudba duchovného zamerania je súca na to, aby
mohla byť povýšená na hudbu liturgickú.

Cirkev si vždy uvedomovala význam spevu ako dôležitého litur-
gického znaku. Starostlivo dbala a dbá o to, aby liturgická hudba

bola v plnom súlade s duchom a podstatou samotnej liturgie. Ani v našom storočí nechýbajú závažné cirkevné dokumenty formulujúce s dostatočnou jasnosťou požiadavky, ktoré kladie Cirkev na liturgickú hudbu.

Podľa Motu proprio Pia X. Inter sollicitudines z r. 1903 liturgická hudba - Musica Sacra - musí mať ako integrujúca časť liturgie v najvyššej miere vlastnosti, ktoré sú vlastné samotnej liturgii: svätosť a kvalitu/znamenitosť/ formy. Tá istá požiadavku zdôrazňuje i Pius XII. v encyklike "Musicae Sacrae disciplina". Ide tu o zjavné vylúčenie akejkoľvek profánosti /obsiahnuté už i v samotnom označení Musica Sacra/. Cirkev totiž vždy rozlišovala medzi štýlom profánnym a posvätným a mnohé stránky dejín hudby dosvedčujú, ako sa bránila vnikaniu svetskej hudby do liturgie.

Aj keď sa hudobné umenie vyvíja a menia sa jeho prejavy, zákonitosti pôsobenia hudby na človeka zostávajú nemenné. Ťažko by obštálo tvrdenie, že hudobná reč populárnej hudby, slúžiacej zábave a rozptýleniu, je spôsobilá priniesť človeku pravé duchovné povznesenie, umožniť mu mystické ponorenie sa do Božích tajomstiev, že je schopná dôstojnej oslavy Boha v liturgii Cirkvi. Jej duch je maximálne vzdialený duchu liturgického diania. Pri zhudobňovaní posvätných liturgických textov prostriedkami vlastnými profánnej hudbe nemôže prísť k požadovanému umocneniu slova hudbou, nemôže prísť k dokonalej hudobnoslovnej symbióze. Zostáva tak nespĺnený jeden zo základných predpokladov umeleckosti vokálnej hudby.

II. vatikánsky koncil vo svojom pohľade na posvätnú liturgickú hudbu nadväzuje na líniu vyznačenú spomenutými pápežmi odvolávajúca sa priamo na sv. Pia X. Zdôrazňuje potrebu čím tesnejšej spätosti liturgickej hudby s liturgickým dianím ako podmienku jej posvätnosti /Sacrosanctum Concilium, čl. 112/. Naďalej priznáva gregoriánskemu chorálu ako vlastnému spevu rímskej liturgie popredné miesto, pričom nevylučuje ani iné formy liturgickej hudby za predpokladu, že zodpovedajú duchu liturgických úkonov /SC 116/. S tým priamo súvisí zásada vyslovená svätým Piom X. v spomínanom Motu proprio: "Čím viac sa hudobná skladba približuje v inšpirácii a vo výraze gregoriánu, tým je liturgickejšia a posvätnejšia". Vzťah nových foriem liturgickej hudby k jej tradičným typom je veľmi výstižne vyjadrený i v čl. 59 inštrukcie Posvätné kongregácie pre liturgiu "Musicam Sacram" z roku 1967: "...nové formy nech určitým spôsobom organicky vyplývajú z už existujúcich a nové diela nech tvoria novú časť hudobného dedičstva Cirkvi, nie nehodnú stáť po boku dedičstva minulosti".

A tu je na mieste otázka: Môže súčasná populárna hudba organicky nadväzovať na tradičné formy liturgickej hudby? Približuje sa táto aspoň do určitej miery duchu posvätného gregoriánskeho chorálu? Na obe otázky môžeme dať s istotou zápornú odpoveď. Veď populárna hudba patrí medzi tie hudobné prejavy súčasnosti, ktoré v maximálnej miere kontrastujú nielen s kompozičným štýlom gregoriánu, ale najmä s jeho duchom.

Povyšit populárnu hudbu na plnohodnotný a legitímny druh liturgickej hudby je teda hrubý omyl - jeden z tragických omylov našej sekularizovanej doby. Jeho príčinou je strata zmyslu pre

posvätno, prejavujúca sa vo vzťahu k liturgii nielen u laikov, ale bohužiaľ nezriedka i u kňazov.

Tak ako v hudobných dielach minulosti aj v súčasnej hudobnej tvorbe sa jednotlivé typy hudobnej reči navzájom ovplyvňujú a prelínajú, a preto nie vždy je ľahké jednoznačne určiť hranicu medzi tým, čo je čisto duchovné, liturgické a čo je príliš profánne. Musíme však priznať, že dnes sa táto hranica často ďaleko prekračuje smerom k povážlivej profanácii posvätnej liturgie. V procese tvorby nových liturgických skladieb je veľmi dôležité vedieť správne odhadnúť do akej miery, akým spôsobom a za akých okolností je vhodné čiastočne uplatniť v kompozícii niektoré z charakteristických prvkov hudby populárneho žánru. To dokáže iba skúsený skladateľ, ktorý má okrem solidného hudobného vzdelania i dostatočnú liturgickú formáciu a silno vyvinutý zmysel pre ducha liturgie, skladateľ, ktorý sa už osvedčil ako autor liturgických skladieb tradičných forem.

Ale nejde len o problém skladateľov. Dôležité je, aby sa v pastorácii medzi mládežou nezabúdalo na primeranú liturgickú výchovu, a to tak vhodným usmerňovaním, ako i samotnou účasťou na starostlivo pripravenej liturgii. Je potrebné pestovať u mladých ľudí "sensus Ecclesiae", aby ich liturgicko-hudobné prejavy nezostávali na subjektívnej rovine. Mládeži treba dať možnosť spoznať a zažiť hodnotnú liturgickú hudbu. Skúsenosť učí, že mladí ľudia úprimne hľadajúci duchovné hodnoty sú aj v tomto smere otvorení.

Stanislav Mihalička

DVA POSTREHY Z KANONIZACE ANEŽKY CESKE

Každý z nás tady v Římě i u nás doma má množství celoživotních zážitků a radostných chvil, které přineslo svatořečení naší Anežky Přemyslovny. V této souvislosti bych se sám rád vrátil k projevu Svatého otce Jana Pavla II. ze dne 13. listopadu t.r. při jeho generální audienci. Každá věta tohoto vynikajícím diplomatickým způsobem sestaveného projevu vyvolávala hlasitě projevované nadšení všech nás přítomných. Nadšené skandování však zaznělo především po konstatování sv. Otce, které cituji doslova:

"Ano, svatá Anežka je milá každému Čechu, jak dokazuje i to, že je zobrazena v sousoší svatého Václava na stejnojmenném pražském náměstí, které je už po celá staletí jevištěm vašich národních dějin..." Jako by náměstek Krista na zemi viděl mnohé z vás v těchto dnech na Václavském náměstí, ale i v jiných československých prostorách při mimořádných událostech těchto dní. Při událostech, kdy každý z nás se podílí na vytváření zcela nových dějin plných radosti z dneška a naděje do budoucna. Vyplývá z toho množství různých myšlenek k zamyšlení, ale hlavně jejich účinné uskutečňování v životě jednotlivce, společnosti a Církve.

A ještě snad jedno takové povšimnutí. Měl jsem tu čest během pobytu našich biskupů v Římě být jim k dispozici jako jakýsi sekretář a průvodce. Snad se nedopouštím žádné indiskrétnosti a zneužití svého postavení dále uváděným postřehem.

Co spojuje naše biskupy, co mají společné, je jejich hluboká, intenzivně prožívaná a asi různým způsobem protrpěná víra.

A k tomu přistupuje oddanost a úcta ke Svatému otci a vlastně - proč to nenapsat - i úcta Svatého otce k nim.

Naším biskupům je naprosto cizí politikaření, prosazování egoistických zájmů, společenská etiketa pouze pro společenskou etiketu a bonton. Važme si této mimořádně silné ryzosti víry našich biskupů, jejich zájmu ba přímo správně vášně pro Krista a růst jeho Církve. Podporujeme s pokorou a poslušností všechny kroky a rozhodnutí našich biskupů zvláště nyní, kdy se konečně objevuje možnost plné svobody, ale i mimořádné odpovědnosti z ní vyplývající...

/převzato z RadVat/

Pavel Forgač

PRINCIP NASEJ SPASY - VTELENIE SYNA BOZIEHO

Slovo Božie o vtelení Syna Božieho nám zaznamenali hlavne evanielisti sv. Matúš a sv. Lukáš. V dnešnej dobe je táto udalosť Máriinho počatia jedna z najpálčivejších otázok v západnej teológii. Dokonca počut hlasy z univerzitných Katedier, ktoré sa snažia vysvetliť vtelenie Syna Božieho "priateľne svetu", avšak za cenu protirečenia so Svätým Písmom. Potom sú ľudia, ktorí vyznávajú panenstvo Máriino a snažia sa tým poukazovať na svoju pravovernosť. Ale Sväté Slovo Božie je Život. Takto chápané biblické slová nás teda stavajú pred dôležitý a rozhodný postoj k Životu.

Nazaretská rodina je akoby vzorom Kristovej Cirkvi. Mária a Jozef, ako dvaja ľudia rozdielneho pohlavia. K Márii do Nazareta bol poslaný od Boha anjel Gabriel s posolstvom Duchu Svätého. Tak aj k dnešnej Cirkvi Boh posielal anjela s posolstvom Duchu Svätého. Ale Jozef, jej snúbenec, uvažoval tajne ju prepustiť. Aj v dnešnej Cirkvi sa mnohí zdráhajú vziať k sebe a v jednote Duchu Svätého nažívať s tými, ktorí sú určení v moci Duchu Svätého "privádzať na svet vtelené Slovo Božie". Avšak Jozef, poučený od anjela, ktorého mu Pán poslal, urobil, ako mu kázal - vzal k sebe Máriu a bez toho, že by s ňou nažíval, porodila Syna. Aj dnešnej Cirkvi Pán posielal anjela s poučením, že to, čo sa rodí v Cirkvi z Duchu Svätého, je to, čo oslobodzuje ľud od hriechov. Teda Mária s vierou prijala Božiu moc a Jozef s vierou prijal Máriu. Apoštol Pavol v liste Rímanom hovorí o silných a slabých vo viere. Píše: "Nesúdme sa teda navzájom! Radšej dbajte na to, aby ste bratovi nezapríčinili prekážky ani pohoršenia!" /Rim. 14,13/. A o kúsok ďalej píše: "Veď Kráľovstvo Božie nie je pokrm ani nápoj, ale spravodlivosť, pokoj a radosť v Duchu Svätom /Rim. 14,17/. Skutočne, Mária a Jozef nepozerali na seba, ale na toho, ktorý oslobodí ľud od hriechov.

My síce ústami vyznávame Máriino panenstvo, čo je vyznanie nebeské, ale praktickým životom sa veľmi približujeme zmýšľaniu svetskému. Tomu, čo marxizmus nazýva rozpor. V spoločensko-politických štruktúrach vidíme, že fungujú vďaka napätiu medzi konzervatívnejšou a progresívnejšou stranou. Pre marxizmus je práve tento rozpor na počiatku, je prvá príčina, hybná sila všetkého. A výsledok takého zmýšľania výstižne charakterizuje prehlásenie Svätého otca Jána Pavla II.: "Nenávisť plodí nenávisť". Teda ateisti majú za základ práve to, čo sa stalo s Adamom po jeho páde, po hriechu. Mnohí ľudia tvrdia, že to tak bolo vždy a myslia si, že to je aj základom života v Cirkvi. Nový Adam - Ježiš Kristus však predstavuje iný základ. Tento princíp je ale zahalený pred pohľadom sveta. Aj židia boli presvedčení, že Ježiš z Nazareta sa narodil z pomeru medzi Máriou a Jozefom. Nechceli veriť, že Mária prijala s vierou Syna Božieho v Duchu Svätom a Jozef prijal s vierou Syna Božieho v Márii.

V Evanieliu podľa Jána sa Pán Ježiš Kristus modlí k svojmu Otcovi za učeníkov: "Neprosím, aby si ich vzal zo sveta, ale aby si ich zachoval od zlého. Nie sú zo sveta, ako ani ja nie som zo sveta"/Ján 17,15-16/.

Milan Zaoral

Srdce Ježišovo, v lone panenskej Matky
Duchom Svätým utvorené,
Srdce Ježišovo, svätý chrám Boží,
Srdce Ježišovo, v ktorom má Otec svoje
zaľúbenie...

Stáva sa, že u Kresťanov dochádza k nedorozumeniam v oblasti liturgického vyjadrenia, ako napr. v problému s hudobnými nástrojmi. Je vidieť dve tendencie: jedna, ktorá uznáva iba organ a druhá, ktorá uznáva aj gitaru. Ak by sme sa chceli pozrieť okolo seba, videli by sme u Kresťanov rôzne liturgické vyjadrenia. Napr. východní Kresťania nepoužívajú žiaden hud. nástroj, mnohí Kresťania v Afrike sa zasa vyjadrujú aj pohybom. Už akokoľvek, nesmie sa zabudnúť na podstatnú vec.

Dôležitá vec je, že hud. nástroj je pomôcka - ide o nápev, ktorý sa spieva a v ktorého službe hudobný nástroj stojí. A zasa: ide o obsah slov, ktoré sa vyslovujú a v ktorých službe nápev stojí. A konečne: ide o naše srdce, v ktorého službe slová stoja. Srdce je dôležitá dimenzia človeka, ktorú chce obývať Duch Svätý. On je v človeku najhlbšou hĺbkou, princípom jednoty človeka a jednoty medzi ľuďmi. Srdce nie je ani spiritualizmus, ani zmyslovosť. Nejednota v človekovi a medzi ľuďmi sa prejavuje vo vzťahu k Ježišovi Kristovi. Jedni by ho chceli prijať tak, že zdôrazňujú jeho božskosť, ale zanedbávajú jeho ľudskosť, iní zasa zdôrazňujú jeho ľudskosť, ale zanedbávajú jeho božskosť. Skutočne, pre mnohých ľudí je kameňom úrazu Bohočlovek. Samozrejme, aj Mária sa pýtala anjela, ako sa to stane. A anjel odpovedal, že Duch Svätý zostúpi na ňu a že u Boha nič nie je nemožné. Na to odpovedala Mária spôsobom, ktorý bol, je a bude neprijateľný pre mnohých ľudí od začiatku až do konca sveta. Mária povedala: "Hľa služobnica Pánova! Nech sa mi stane podľa tvojho slova!" Pretože Máriino čisté srdce prijalo moc Duchu Svätého, Bohočlovek nebol pre ňu kameňom úrazu.

Tak aj správna oslava Boha vychádza zo srdca, v ktorom prebýva Duch Svätý. A prejaví sa navonok podľa toho, v akom stave sa srdce nachádza. Jedni s Máriou kráčajú, iní sa potkýňajú o kameň úrazu. Treba predovšetkým pamätať, že v onen deň Pán nebude tak pripomínať organ či gitaru, ale spoluprácu s Duchom Svätým. Jednota v Duchu Svätom je mystérium. Pochopíme ho iba vtedy, keď Duchu Svätého prijme. Ale potom už slová nie sú dôležité.

Kýrie eleison,
Ježišu, tichý a pokorný srdcom,
sprav srce naše podľa Srdca svojho...

Milan Zaoral

O JEDNOTE V KRISTOVĚ LÁSCE

O Kristově lásce už toho bylo napsáno a řečeno tolik, že by se někomu mohlo zdát zbytečně, právě dnes a na tomto místě, jeho lásku a naši jednotu v ní připomínat. A možná by měl pravdu, protože jsem pouhý seminarista a Žádný velký teolog. Je ovšem skutečností, že dnes lidstvu nic tolik nechybí, jako právě jednota v Kristově lásce. A po dvou tisíciletých zkušenostech by mělo oprávněně i převládající mínění, že rozdíly mezi lidmi budou vždy tak velké, že mezi nimi pravá jednota nikdy nezavládne.

Osobně si myslím, že tímto způsobem je Kristova láska špatně pochopena. Rozdíly mezi lidmi jsou společenské, národností, rasové i kulturní a samy o sobě nepředstavují nic negativního. Rozdíly mezi lidmi být musí, aby vůbec mohla být praktikována láska k bližnímu. Jednota v Kristově lásce tedy nespočívá v tom, že bychom tyto rozdíly popírali nebo je ignorovali, nýbrž že máme v sobě dostatek lásky, abychom je dokázali překlenout. Všechny problémy a konflikty ve světě a konečně i v církvi jsou zapříčiněny tím, že nám tato láska často chybí. Nejen, že mosty mezi námi nebudujeme a jiným v budování bráníme, ale ty, které ještě stojí, strháváme svou neláskou.

Avšak jsem přesvědčen, že kdybychom byli odpovídajícím způsobem sjednoceni v Kristově lásce uvnitř církve, projevila by se jednota i ve světě a politické dějiny by šly jiným směrem. Začít se tedy musí na vlastním, semináři počínaje a biskupskými synodami konče. Na neštěstí se v mnoha seminářích na tuto sjednocující Kristovu lásku zapomíná. Zapomíná se, že se nejedná o nějakou abstrakci či souhrn společenských pravidel, nýbrž o zcela konkrétní milost, kterou Ježíš dává každému. Ne každý se jí však otevře. Zapomíná se především, že se tato milost přijímá při modlitbě, ne při obligátním odrůkávání formulí, ale při důvěrném osobním rozhovoru s Bohem. Kde v semináři tato modlitba chybí, tam se stává z Kaple přednáškový sál a z refektáře restaurace. Z takových seminářů - a na západě jich není málo - pak vycházejí kněží, kteří Kristovu lásku hluboce nikdy nepoznali a kteří se často cítí opuštěni a nešťastní. Žádný člověk nemůže žít bez lásky a když ji ne najdou u Boha, hledají ji jinde.

Byla by ovšem chyba se domnívat, že příjem této tak cenné milosti je pouze záležitostí vychovatelských schopností a metod. Ježíš dává tuto milost všem lidem, protože za všechny zemřel. A budoucím kněžím ji nabízí ze všech nejvíc. Otevřít se jeho milosti je záležitost čistě individuální. Znamená v praxi milovat Krista a věřit jeho lásce, která dá milujícímu všechno, oč prosí. Těžko se však někdo v modlitbách otevře Ježíšovi, kdo nemá dostatek pokory vzdát se vlastních představ o Kristu. A Kristus, to je i jeho mystické tělo, v němž žijeme. Mnozí mladí muži přicházejí do semináře jako do nádherné katedrály, kterou obdivují, chtějí v ní žít, ale přitom nerozeznají střechu této katedrály od jejích základů. Lpí na vnějších maličkostech, řekl bych na literě zákona, a zapomínají, že to všechno je pouze stříškou na církvi, jejímž základem je ona zmíněná láska. Takoví lidé se často vrhají do horečné činnosti, ale jsou jen - jak podotýká sva-

tý Pavel - zvučící zvon, bijící na prázdno, protože ve svém konání nehledají vůli Krista, nýbrž vlastní uplatnění a pokud možno podle vlastních představ. A to je sebeláska. Ta člověku zne-
možňuje otevřít se plně Ježíšové lásce. A kdo ji nemá, nemůže ji dát ani ostatním. Kdo ji však jednou při modlitbě pocítil, už se jí nikdy nevzdá a bude toužit podělit se o ni s ostatními. Kdo tuto lásku má, bude ve svém bratru vždy vidět Kristův obraz a pro ten obraz ho nepřestane milovat, i když bude bratrem osočován, pomlouván a pronásledován. Tím způsobem jeho láska nabude formy utrpení. V tom spočívá láska Kristova. Láska míří ke spojení. I když mě ten, koho v Kristu miluji, odstrkuje, nemůže tomuto láskyplnému spojení zabránit. Nemůže zabránit mým modlitbám, ani obětem. V tom a v ničem jiném spočívá tajemství jednoty v Kristově lásce...

Erik Tvrdoň

V A N O C E

Něco je skryto ve vzduchu,
něco je skryto v srdci tvém,
vánoce překročily obzor kalendáře,
na čistém stole prostřeném
znamení ryby se ukazuje

ne včera, ale dnes
a zítra znova
na unavený, naříkavý svět,
do temnot ponořené země
přichází Pán

nedá se měřit časem
to ticho vesměrné:
noc zázračného Slova,
hodina rozuzlení
příběhu světa
vztažením Boží ruky.

Hle, oblaka se otvírají,
rozsvěťte světla,
přichází Pán...

Anastáz Opasek

NEZABUDNIME ROZLIŠOVAŤ DUCHOV

Je zrejmé, že diabol má veľký záujem o seminár. Ukázal nám to veľmi výstižne Otec Koláček počas duchovných cvičení, keď spomenul vtipný príklad o sne starého opáta.

Ani náš seminár nie je výnimkou. A ak je pravda, že najväčším pohoršením, ktoré kresťania svetu dávajú, je ich nejednotnosť, potom je pochopiteľné, že práve tu cítíme jeho prvoradú snahu. Vlastne, cítíme ju? "Prekukli" sme, že je to diabol, ktorý nám vnuká myšlienky ako: "Tento spolubrat nič iné nerobí, len hľadá, ako by mi ublížil", "Tamten chce len zle a vymýšľa samé novoty, aby rozbil komunitu", "Onen evidentne chce sprofanovať liturgiu, aby ju nakoniec celkom zničil", "Tento zas neprišiel na službu, určite naschvál, aby som musel ťahať i zaňho", "A hentí dvaja, ktovie čo zas proti mne kujú?" a dalo by sa pokračovať skoro až donekonečna.

A čo ak tieto myšlienky vôbec nie sú od diabla, ale je to ozaj tak?! Nuž, je možné aj to, ale "strom sa pozná po ovoci" a ak ovocím je ohováranie, donášanie, zanevrelosť, podozrievanie, osočovanie - jedným slovom nenávisť, v akomkoľvek svojom odtieni, potom je tu "rozlišovanie duchov" až bolestivo ľahké.

Aby bolo jasné, nijako si nemyslím, že by som bol "nad vecou". Cítim veľmi silno tento vplyv i na samom sebe.

Ale máme tu advent, ktorý nás privedie k Vianociam - sviatkom pokoja! A to všetko ako symbol prípravy na Kristov druhý príchod v sláve. V tomto pohľade sa situácia stáva ozaj vážnou, lebo "nie každý, kto mi hovorí: "Pane, Pane", vojde do nebeského kráľovstva, ale iba ten, kto plní vôľu môjho Otca, ktorý je na nebesiach". A Pán Ježiš rozhodne nehovoril "do vetra".

Co teda robiť?

Azda by sme sa my všetci mohli poučiť z dejín Cirkvi ohľadom ekuumenizmu: Kým naša Cirkev hlásala len fakt, že Ona je držiteľkou Pravdy, nemohlo byť o znášanlivosti viac-menej ani reči. Keď sa však zamyslela nad obsahom tejto Pravdy: "Milujme sa navzájom...", stali sme sa svedkami otvorenia sa obrovskému dielu Ducha Svätého a nesnívaného, i keď nie ľahkého a rýchleho zblíženia sa jednotlivých cirkví.

"Aby všetci jedno boli". Pomôžme našou mierou a v našom prostredí Nebeskému Otcovi vypočúť túto naliehavú modlitbu svojho Syna, ktorý je našim Spasiteľom a iste urobí všetko, aby nám k tomu svojou milosťou pomohol!

Stano Košč

SVATÝ VACLAVE, VEVODO ČESKE ZEME !

Vypráví se, že až bude české zemi nejhůře, svatý Václav povstane spolu s blanickými rytíři a nastolí znovu v zemi pokoj. Když jsem v posledních dnech viděl na obrazovce to lidské mraveniště, obklopující impozantní jezdeckou sochu našeho knížete, najednou se mi rozbršelo. Bájní blaníční rytíři jsou oni, ti osmnácti i víceletí, kteří po letech spánku (či snad jen dospívání, zrání?) vzali osud vlastního národa do svých rukou. Snad nevědomky se přimykají ke kolosu svatého mučedníka, uvědomující se, že kýženou svobodu jim nepřinese nikdo zvenčí, ani jim nepadne do klína od takzvané "reformní" vlády. Co na tom, že místo hřmotného brnění nosí modré džinsy a proti chladu již zimních pražských večerů je chrání prošivané bundy, co na tom, že místo kopí a mečů jsou jejich zbraněmi květiny a svíce?! Květiny nabízejí po masakru minulého pátku nyní již nehybným po zuby ozbrojeným řadám gladiátorů, jen o málo starším vrstevníkům, však o mnoho lépe zajištěným a státem protěžovaným. Snad proto jsou si tak cizí a nesmírně vzdálení, ale jak dlouho ještě? Zapálené svíce, snad převzatá štafeta z jarní Bratislavy, jsou zase symbolem vzkříšeného Krista, Světa světa a Nositele Pokoje... Ze by již svítalo? Mnozí z této generace, která podle plánů pánů už dávno neměla být zatížená buržoazními přežitky a dědictvím předsudků středověkého tmářství zvaného víra, najednou vydávají prohlášení, v němž se hlásí ke křesťanské tradici národa. Nejsou zatrpklí ani zahořklí za všechny útrapy posledních desetiletí, ale sami přicházejí s myšlenkou odpuštění, smíření a pokoje.

A stejně jako proroctví o svatém Václavu a blanických rytířích, kteří se kolem něho shromažďují v dobách nejtěžších, se tak naplňuje i další proroctví o nalezení těla svatě Anežky, spojené se znovunastolením pokoje v zemi. I když její tělo ještě čeká na objevení, nalézáme stále jasněji duchovní odkaz světice. Přijetím ducha Anežčina, ducha pokoje, smíření, pokory a chudoby, nám mohou nastat lepší časy, jak se to již mocně projevilo při nedávné kanonizaci a bude jistě pokračovat nadále v naší vlasti.

Slova i příklad mnoha mladých lidí, se kterými jsem měl možnost se setkávat ve dnech svatořečení, mě jen utvrdily v přesvědčení, že Duch svatý vane přes všechny opony a překážky a vybírá si své věrné i tam, kde bychom je nejméně čekali. Lidé ve víře vychovaní i nově obrácení prohlubují svůj vztah k Bohu spontánní modlitbou, ať už soukromou, tak ve společenstvích, modlitbou, vyvěrající z naléhavých potřeb a tužeb vlastních bližních i národa. Učí se rovněž modlitbě díky a chval za obdržené milosti a Lásku. Pokud bude i nadále růst zástup modlících se a přinášejících oběti, není třeba se obávat budoucnosti, neboť Bůh neopustí ty, kteří k Němu volají. I když možná zítřek nebude podle našich představ, neboť "cesty Boží nejsou cesty naše".

Slovy chorálu k našemu mocnému přímluvci, který z výšky svého pomníku zhlíží na naše snažení a kopím mu ukazuje správný směr, chci zakončit svou úvahu: "...Ty jsi dědic české země, rozpomeň se na své plémě, nedej zahynouti nám ni budoucím, svatý Václave!"

(24.11.1989)

Jan Lachman

L I S T Á R N A :

Brázda

Podáno v Praze 10. května 1989:

Otče rektore,

co nejsrdečněji pozdravuji Vás osobně, celé Vaše společenství a především ty, kteří se starají o výbornou Brázdu. Je tomu už zase pár měsíců, co jsem směl být na malou chvílku v Římě a při té příležitosti ztrávit mezi Vámi několik drahých a pro mne vzácných okamžiků. Pán odplať Nepomucenu za všechnu lásku a pozornost ke všem, kteří k Vám zavítají. Díky za dvě čísla Brázdy. Mohl jsem nahlédnout do nepomucenských radostí i starostí.

— — — V minulých dnech oslavilo naše drahé Nepomucenum 60 let svého založení. Při té příležitosti jsem v Radio Vaticana poslouchal pořad, který tak pečlivě připravali Vaši studenti. Měl jsem radostně hřejivý pocit, jako když sedím s Vašimi bohoslovci v jídelně a naslouchám jejich rozhovorům. Kdykoliv během roku mám možnost slyšet je ve vatikánském rozhlasu, propuká ve mně touha vrátit se zpět mezi ně aspoň na pár schvil. Co mám psát více, vždyť mou lásku k Římu a k Nepomucenu znáte. To není plochý sentiment. Pro mne je to realita. Děkuji Pánu, že mohu patřit k těm šťastným, kteří měli možnost poznat a prožít Nepomucenum. Jsem šťastný, že toto naše setkání (první už před šesti lety) nebylo jen jakousi epizodou ale vnitřním duchovním oslovením, které denně oživuji věrnou modlitbou za Váš seminář. Jsem šťastný, že mohu patřit k těm, kteří zůstali věrni a nezapomněli a pomáhali a pomáhají svými modlitbami a obětmi stavět a udržovat duchovní Nepomucenum. Při našem prvním setkání před šesti lety mi jeden z Vašich Otců řekl, že bez zvláštního Božího požehnání by nebylo možné udržet Nepomucenum ani všechno to, co se vybuďovalo. A to byla slova ne k diskusi ale k akci. Tehdy se zrodila má myšlenka: "Ani jeden den bez modlitby za zvláštní požehnání a ochranu pro Nepomucenum". Prosím, přijměte toto mé malé vyznání jako skromný dárek právě k té letošní oslavě 60letého výročí Nepomucena. A snad i mně bude jednou v budoucnu dopřáno vrátit se opět mezi Vás. Protože návraty z Říma to nejsou jen pomětní mince na památku ale především ten nepomucenský křesťanský optimismus, který je nakažlivý - a to je moc a moc dobře. Ještě malou prosbičku. Vyřídte prosím mnoho, mnoho pozdravů a vděčných vzpomínek Otcí Říhovi. Připomeňte mu, že to jsem já, kterému v prosinci věnoval 10 lístků na autobus.

Váš M.

Varšava:

Děkujeme za ostatní list oraz za czsopismo "Brázda"; to był naprawdę obszerny list. Děkujeme szczególnie z tego dowiedziałam się ciekawych rzeczy o których nie sposób napisać w liście. Dobry był to pomysł. - Czy już jest wiadomo kiedy odbędzie się Kanonizacja Błog. Agnieszki z Pragi?

Mamy również bardzo radosną rzecz dla naszego Zgromadzenia że po 27 latach przerwy znovu začniemy pracę w Krakowskim Ośrodku Wychowawczym, to znaczy pracą według naszego haryzmatu. Oczywiście wymaga to od Zgromadzenia dużego wysiłku ale Bogu niech będą dzięki že jest to možné. ze jest to možné.

Łączę wiele serecznych pozdrowień dla Księdza Rektora i wszystkich Kapłanów i Alumnów.

Złączona w modlitwie

S. M. Loyola

Drahá "matinko", Vaše slova nás potěšila. Děkujeme za vše, hlavně za modlitby. Ani my na Vás nezapomínáme před Pánem.

+++++

New York:

Dr. Bohumilu a paní Růže Bunžovým děkujeme i my "oráči Brázdy" za krásná a povzbuzující slova k 60. výročí Nepomucena. Víme od našeho rektora Vrány, že Nepomucenum je Vám nejen milé ale že je pokládáte za symbol našeho náboženského a kulturního obrození. Tato Vaše slova nás velmi těší, ale také zavazují. Stůjíte při nás. Píšete, že Vás "dojaly... všechny ty vzpomínky na kněze a sestřičky, kteří se zasloužili o udržení a znovu ožití Nepomucena, ale zejména na milou matinku Bonitu, na niž máme tolik milých rodinných vzpomínek. Jak se jí vede?" Kdo může zapomenout na matinku Bonitu a na její spolusestry? To není prostě v Nepomucenu možné. Ale ani ona na nás nezapomíná a sleduje z Vídně naše radosti a starosti. Kdo ji znáte, napište jí pár slov pozdravu a vděčnosti. Adresa: Rev. Sr. M. **Bonita**, C.s.C.B., - Gentzgasse Nr. 104, A - **1180 WIEN**, Austria.

+++++

Winnipeg, Canada:

Rev. P. Jiří M. Svoboda nám posílá mnoho srdečných pozdravů a přikládá šek na \$ 20,-- pro vydavatele "Brázdy". Rádi mu věříme a velmi nás to těší, když píše, že "všichni Nepomuceni Brázdu rádi čtou...". Otče Jiří, pozdravujte od nás Msgr. Lekavého, na kterého nezapomínáme a vyprošujeme mu, aby se nám plně uzdravil. Byl tu u nás pár schvil Otec Křivánek. Bude Vás informovat o Nepomucenu, o primici atd. Těšíme se na shledání s Vámi.

ORVIETO:

Generální vikář orvietské diecéze jménem pana biskupa, katedrální kapituly a jménem komitátu pro náboženské oslavy "svatého korporálu" pozval Nepomucenem k účasti na historickém procesí Nejsvětějšího Těla a Krve Páně. Minulá léta jsme chodivali na Boží tělo do Bolseny, kde se udál eucharistický zázrak při mši sv., kterou celebroidal kněz Petr z Prahy. Tuto událost znáte. Korporál se skvrnami Krve se uchovává v orvietské katedrále. Naši bohoslovci mívají tu čest, že mohou nést v božitélovém procesí tento korporál. Letos jsme se bohužel nemohli zúčastnit, protože právě v tutéž neděli Svatý Otec světil na kněze naše 4 jáhny. Odložili jsme tedy naši účast v Orvietu na příští rok.

CANADA:

Našemu příteli a dobrodinci Franku Šalovi děkujeme za dar \$ 50,- a za jeho milá slova. "Doznal jsem - píše -, že Svatý Otec již podepsal dekret svatořečení Bl. Anežky Přemyslovny. Tak Vám posílám velmi krásnou báseň BLAHOŠLAVENÁ ANEŽKA ČESKA a ještě druhou báseň VŠE KE CTI BOŽI. Aby jméno Boží všude na světě bylo co nejvíce ctěno, velebeno a posvěcováno tak, jak se modlíme v první prosbě otčenáše: posvět se jméno Tvé. Prál bych si, aby se lidé na celém světě měli rádi a jeden druhému dle možností pomáhali. Se srdečným a přátelským pozdravem Vaš neznámý přítel Frank Šála." (Básně uveřejníme v některém z příštích čísel Brázdy.)

Děkujeme vřele za pěkné dopisy a Vaši finanční pomoc. Rev. P. Jaroslav Opršal, O.F.M. zaslal na naši adresu 30 000 Lit a Otec Engelhart, O.S.B. věnoval Brázdě 200 švédských korun. Otci Miroslavu Tomkovi patří dík za list plný naděje a optimismu i naše záruka, že Brázda bude vycházet nadále.

VSEM CTENÁŘŮM A DOBRODINCŮM BRAZDY,

KRASNE PROZITIT VANOC A BOŽI POZEHNÁ-

NI DO NOVEHO ROKU 1990 VYPROSUJIT VAŠI

Nepomucenští bohoslovci